

STATKRAFT ENERGI AS
Postboks 200 Lilleaker
0216 OSLO

Vår dato: 12.11.2024

Vår ref.: 202113870-12 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

Vedtak om revisjon av konsesjonsvilkår for Neavassdraget i Selbu og Tydal kommuner, Trøndelag fylke

Det skal gjennomføres en vilkårsrevisjon i medhold av vassdragsreguleringsloven. Revisjonssaken gjelder vilkårene for følgende konsesjoner, med senere tilleggsreguleringer, planendringer og endringer i vilkår:

- Kgl. res. av 14.11.1947: regulering av Essandsjøen og Stuesjø. Vedtaket stadfester og fornyer tillatelsene med vilkår gitt 10.09.1942 og 02.11.1944.
- Kgl. res. av 25.06.1954: regulering av Vessingsjø og Sellisjø
 - Tillatelse til overføring av Tya til Sellisjø, gitt ved kgl.res. 21.12.1962, er knyttet til vilkårene til reguleringen av Sellisjø.
- Kgl. res. av 26.07.1968: regulering og overføring av Løddølja
- Kgl. res. av 23.08.1968: regulering av Nea-Nesjø dam
- Kgl. res. av 03.05.1985: erverv og regulering m.v. i forbindelse med bygging av Nedre Nea kraftverk.
 - Konsesjonen fastsetter nytt reguleringsreglement for Hegsetbjørga (Bjørga), som først fikk tillatelse til regulering ved kgl.res. av 22.05.1959.

Revisjonens formål

Ved en revisjon av konsesjonsvilkår ser NVE det som hensiktsmessig at det blir foretatt en samlet gjennomgang av konsesjonene over.

Vi viser til at hovedformålet med en revisjon er å bedre miljø- og naturforholdene ved å avbøte ulemper og negative virkninger ved utbyggingen. Bestemmelser i konsesjonen om høyeste og laveste regulerte vannstand (HRV og LRV) samt overføringer kommer ikke inn under hva som kan revideres. Revisjonen åpner imidlertid for å vurdere blant annet endring i manøvreringspraksis, slipp av minstevannføring og biotopjusterende tiltak.

NVE vil i sin behandling følge OEDs «[Retningslinjer for revisjon av konsesjonsvilkår for vassdragskonsesjoner](#)» av 25.05.2012.

Innkomne krav

Vi viser til brev og krav fra Tydal og Selbu kommuner, samt Trøndelag fylkeskommune, av 11.07.2023.

Kommunene og fylkeskommunen fremmer krav om vilkårsrevisjon av Neavassdraget på vegne av allmenne interesser. De har samlet innspill fra 14 ulike aktører og sammenstilt disse i kravbrevet, som ligger tilgjengelig på revisjonssakens side på NVEs nettside: www.nve.no/9116/v.

Kravene gjelder avbøtende tiltak for å adressere negative virkninger av utbyggingen som er begrunnet i hensyn til miljø og allmenne interesser. Kravene inkluderer tema som fisk (blant annet storørret), naturmangfold, fiske, friluftsliv, landskap, erosjon, og samiske interesser, og er blant annet knyttet til følgende tiltak:

- Innføring av standard naturforvaltningsvilkår (inkludert biotopjusterende tiltak)
- Minstevannføring og magasinrestriksjoner
- Miljøtilpasset driftsvannføring
- Utførelse av utredninger og undersøkelser
- Opprettelse av fond for fisk, vilt og friluftsliv

Kommentarer fra konsesjonær

NVE sendte kravene til Statkraft for kommentarer den 12.02.2024, og mottok kommentarene på kravene den 10.05.2024. Kommentarene ligger ute på sakens nettside: www.nve.no/9116/v.

I sine kommentarer til kravene gir Statkraft en oversikt over kraftverk og reguleringer i Neavassdraget, med tilhørende konsesjoner. De kommenterer kravene kort, og bemerker hvilke krav som, etter deres syn, ikke er relevante i en vilkårsrevisjon. Statkraft gir også en oversikt over noen igangsatte og planlagte opprustings- og utvidelsesprosjekter. Om kunnskapsgrunnlaget skriver Statkraft at kravene må prioriteres og konkretiseres for å kunne identifisere hvilke utredninger og dokumentasjon som må framskaffes.

Det er i senere tid gjennomført flere forskningsprosjekter om hvordan vannkraftreguleringer påvirker naturmangfold og flomdemping i vassdragene. Flere av disse prosjektene har benyttet Neavassdraget som eksempel vassdrag, slik som Hydrocen (Norwegian Research Center for Hydropower Technology). Som resultat av denne forskningen jobber Statkraft nå med blant annet ombygging av terskler i Neavassdraget, som del av et miljødesignprosjekt.

NVEs vurdering og konklusjon

Miljødirektoratet og NVE har gjennomført en nasjonal gjennomgang og utredning av vannkraftkonsesjoner som kunne tas opp til revisjon innen 2022 (NVE-rapport 49/2013). Utredningen er senere lagt til grunn for nasjonale føringer for fastsettelse av miljømål i de regionale vannforvaltningsplanene.

Klima- og miljødepartementet godkjente vannforvaltningsplanen for Trøndelag 2022-2027 den 31.10.2022. I godkjenningen er Nea fra Heggsettdammen til Selbusjøen oppført i vedlegg 2, og er dermed godkjent med miljømål høyere enn dagens tilstand. For å oppfylle miljømålene for vannforekomster på vedlegg 2, er det behov for tiltak som kan medføre krafttap. Følgende nøkkelinformasjon om Nea fra Heggsettdammen til Selbusjøen er oppgitt i vannforvaltningsplanen:

Vannforekomst ID	Vannforekomst navn	Naturlig/ SMVF	Økologisk tilstand/ potensial	Miljømål	Frist for mål-oppnåelse
123-285-R	Nea fra Heggsettdammen til Selbusjøen	SMVF	MØP	GØP	2033

Forklaring til tabellen: **SMVF**: sterkt modifisert vannforekomst; **MØP**: moderat økologisk potensial; **GØP**: godt økologisk potensial.

I NVE rapport 49/2013 er Neavassdraget delt i Øvre Nea (mellom svenskegrensa og Gresslifoss) og Nedre Nea (mellom Gresslifoss og Selbusjøen). Begge er plassert i kategori 1.2 – «lavere prioritet». Dette er vassdrag med middels potensial for forbedring av viktige miljøverdier og med antatt større krafttap i forhold til forventet miljøgevinst, sammenlignet med vassdrag i kategori 1.1. Hensyn til bl.a. storørret, fiske, landskap og friluftsliv er vektlagt. Aktuelle tiltak i vannforekomstene er minstevannføring, miljøtilpasset driftsvannføring, vannføringsendringer med myke overganger, samt biotopjusterende tiltak.

Det er NVEs syn at det ved en vilkårsrevisjon skal legges vekt på miljøforbedrende tiltak. De miljømessige virkningene som er tatt opp i kravene påvirker allmenne interesser som ligger innenfor det som kan ivaretas gjennom konsesjonsvilkårene. Behovet for slike vilkår vurderes best gjennom en revisjonsprosess.

Når det gjelder krav knyttet til økonomiske vilkår (konsesjonsavgifter, konsesjonskraft og næringsfond) og privatrettslige forhold, omfattes disse normalt ikke av en vilkårsrevisjon.

Reguleringer på svensk grunn

I medhold av § 14 i vassdragslov i h.t. konvensjon Norge/Sverige (lov av 12.06.1931), ble det ved kgl.res. av 02.07.1948 gitt samtykke til tillatelse til regulering av Sylsjøen. Sylsjøen ligger i sin helhet på svensk grunn, og tillatelse til reguleringen er gitt ved Vattenöverdomstolens dom av 25.11.1949. Statkraft opplyser at denne delen av reguleringen er omfattet av den svenske Riskdagens förordning (1998:1388) om vattenverksamheter, med tilhørende nasjonal plan for moderne miljøvilkår (Förordning 2018:2102) med angitt tidspunkt for søknad om «Provning av moderna miljøvilkår» satt til 01.02.2026.

Konklusjon

NVE vedtar at det skal gjennomføres en vilkårsrevisjon etter vassdragsreguleringslovens § 8 med grunnlag i vurderingene over. Revisjonssaken gjelder vilkårene for følgende konsesjoner, med senere tilleggsreguleringer, planendringer og endringer i vilkår:

- Kgl. res. av 14.11.1947: regulering av Essandsjøen og Stuesjø. Vedtaket stadfester og fornyer tillatelsene med vilkår gitt 10.09.1942 og 02.11.1944.
- Kgl. res. av 25.06.1954: regulering av Vessingsjø og Sellisjø
 - Tillatelse til overføring av Tya til Sellisjø, gitt ved kgl.res. 21.12.1962, er knyttet til vilkårene til reguleringen av Sellisjø.
- Kgl. res. av 26.07.1968: regulering og overføring av Løddølja
- Kgl. res. av 23.08.1968: regulering av Nea-Nesjø dam
- Kgl. res. av 03.05.1985: erverv og regulering m.v. i forbindelse med bygging av Nedre Nea kraftverk.
 - Konsesjonen fastsetter nytt reguleringsreglement for Hegsetbjørga (Bjørga), som først fikk tillatelse til regulering ved kgl.res. av 22.05.1959.

Frist for utkast av revisjonsdokument: 01.09.2025

Videre saksgang

NVE ber om at Statkraft utarbeider et revisjonsdokument i tråd med mal for revisjonsdokument og EDs «Retningslinjer for revisjon av konsesjonsvilkår for vassdragskonsesjoner». Mal og retningslinjer finnes på vår nettside: www.nve.no/revisjon.

Ved utarbeidelse av revisjonsdokumentet skal man legge vekt på de forholdene som fremgår av kravdokumentene. Ved behov for ytterligere presisering og prioritering av kravene bør dette skje i dialog mellom kravstillerne, Statkraft og NVE med formål å få frem et best mulig underlag for revisjonsdokumentet. Dersom det er aktuelt å samordne opprustnings- og utvidelsesprosjekter med revisjonen må den videre prosessen rundt dette avklares med NVE før utarbeidelse av revisjonsdokumentet. Nea kraftverk er registrert som KINK-objekter (Kulturminner i norsk kraftproduksjon), og i revisjonsdokumentet skal det gis en beskrivelse av nåværende tilstand på anlegget og videre planer for vedlikehold og bruk.

NVE ber om at kotehøyder for reguleringer og annet oppgis i henhold til Kartverkets nyeste høydesystem (NN2000). Om nødvendig bør disse kotehøydene oppmåles på nytt.

Statkraft ønsker et oppstartsmøte, og NVE mener at dette er en hensiktsmessig måte å starte prosessen på. Vi kommer derfor til å initiere et digitalt oppstartsmøte mellom kommunen som kravstiller, Statkraft og NVE.

NVE vil kontakte svenske myndigheter for å avklare hvordan vilkårsrevisjonen av Neavassdraget kan koordineres med deres behandling av reguleringene på svensk side.

Revisjonsdokumentet skal sendes til NVE for kvalitetskontroll før det kan endelig godkjennes og sendes på høring. Vi ber om at det lages et utkast til revisjonsdokument **01.09.2025**. Ta gjerne kontakt med vår saksbehandler for å avklare innholdet i dokumentet. NVE vil sende revisjonsdokument til berørte parter for uttalelse. Dokumentet legges ut til offentlig ettersyn lokalt og på internett, og kunngjøres i lokalpressen. Det vil etter høringen bli foretatt en befarings i området, ev. også avholdt møte med kommunene. NVE skal etter dette gi sin innstilling til Energidepartementet.

For nærmere informasjon om saksbehandlingen viser vi til EDs «Retningslinjer for revisjon av konsesjonsvilkår for vassdragskonsesjoner» og til NVEs nettsider: www.nve.no/revisjon.

Om klage og klagerett

Se eget vedlegg om klageadgang.

Med hilsen

Carsten Stig Jensen
konsesjonsansvarlig

Håkon Berg Sundet
fagleder

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner

Mottakerliste:

STATKRAFT ENERGI AS

Kopimottakerliste:

Selbu kommune

TYDAL KOMMUNE

Trøndelag fylkeskommune

STATSFORVALTEREN I TRØNDELAGE

Vannregion Trøndelag

STATNETT SF

Orientering om rett til å klage

Frist for å klage	<p>Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket.</p> <p>Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket</p>
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	<p>Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.</p>
Hva skal med i klagen?	<p>Klagen bør være skriftlig. I klagen må du:</p> <ul style="list-style-type: none">• Skrive hvilket vedtak du klager på.• Skrive hvilket resultat du ønsker.• Opplyse om du klager innenfor fristen.• Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. <p>I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.</p>
Du kan få se dokumentene i saken	<p>Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.</p>
Vilkår for å gå til domstolene	<p>Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av Energidepartementet (ED) som overordnet forvaltningsorgan.</p> <p>Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.</p>
Sakskostnader	<p>Dersom NVE eller ED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.</p>
Hvem kan klage på vedtaket?	<p>Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.</p>
Hvor skal du sende klagen?	<p>Du må adressere klagen til ED, men sende den til NVE. NVEs -epostadresse er nve@nve.no.</p> <p>NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til ED.</p>

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.